

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

IV. Quanta, & qualis hominum multiplicatio in statu innocentiae fieret.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

20 Veruntamen licet hæc coniectura probabiliter suadeant potuisse tunc coniugium per translationem dissolui: nihilominus longè probabilius est non fuisse futuras secundas nuptias in illo statu. Primo quidem, quia licet sint licitæ, minus tamen decentes iudicantur etiam in hoc statu lapsum naturæ: multo ergo minus in illo statu decerent: ideoque admissa translatione vnus coniugis ante alium verisimilius est alium acturum fuisse vitam coelibem vsque ad suam translationem, quod vitæ genus non esset contra perfectionem illius status, vt supra ostendi. Deinde non est certum homines fuisse tunc transferendos immediatè ad consummatum gloriæ statum: potuissent enim transferri ad statum medium, vt August. lib. 9. Gen. ad litt. disputat, & nos infra videbimus: illo autem posito fortasse non dissoluerentur matrimonia per primam illam translationem, & consequenter nec ad secundas nuptias transitus fieret. Denique non est improbabile, tunc non fuisse vnum coniugum absque alio transferendum, ne in illo statu quidam modus viduitatis inueniretur. Posset autem Deus facili ita media prædestinationis in omnibus prædefinire, vt omnes coniuges simul merita proportionata suæ electionis eodem termino consummarent. Et ita siue vno, siue alio modo procedatur, firmum etiam manet hoc secundum fundamentum, quod nullo modo etiam successiuo secundæ nuptiæ in illo statu inuentæ fuissent.

21 Tertium principium est, quod in statu innocentie omnes tam viri, quam femine matrimonium contraherent, & filios procrearent. De quo supra dictum est. Ex his ergo principiis sic concluditur in statu innocentie omnes homines esse debere viros, vel vxores, & nec vnus vir habiturus esset plures vxores, nec vna mulier plures viros, vel simul, vel successiuè. Ergo necessarium erat tot esse viros, quot feminas. Et confirmatur primo, quia verisimile est, si homo non peccasset, illum statum fuisse conseruandum in illo pondere, & mensura, in quibus fuit institutus, quia hoc maioris perfectionis est. Ergo sicut in principio institutum fuit genus humanum in numero æquali quoad personas vtriusque sexus, ita perpetuo conseruaretur, vt finis principio responderet.

Confirm. 1.

Confirm. 2. Tandem confirmatur, quia hoc pertinet ad quandam iustam, & æqualem distributionem: quia si in altero sexu pauciores producerentur persone alteri quodammodo iniustitia fieret.

22 At enim hæc rationes posteriores leuiore congruentia sunt: in principali fundamento tertium principium, licet à dictis authoribus ferè vt certum supponatur, mihi videtur incertum, vt supra dixi. Et ita ex hoc capite resolutio hæc dubia relinquitur. Et præterea videtur in illa ratione, & illatione supponi, si homo non peccasset, homines non fuisse nisi ex legitimo matrimonio generandos. Quia si darentur vagi concubitus, vnus vir posset fieri vna caro cum multis feminis, & consequenter posset etiam esse plures feminae, quam viri. Idemque sequitur, si è conuerso vna femina pluribus viris coniungeretur. Dices, esto ita sit, semper esse valde probabile fundamentum illud ex innocentia illius status sumptum, nam illi repugnat omnis fornicatio, & adulterium: ergo non inuenirentur in illo statu: ergo non esset filiorum procreatio, nisi ex legitimo matrimonio.

23 Sed obijci potest, quia homines in illo statu nec impeccabiles essent, nec in gratia confirmati, vt idem Diuus Thomas docet, & infra trademus: ergo posset fornicationem committere, sicut alia peccata, vel post alia peccata: ergo posset etiam illo tempore homines nasci ex vago, seu iniquo concubitu. Nec oppositum suffragenter probari

videtur ratione superius facta, quia licet reliqui homines tunc peccarent, respectu naturæ humanæ status innocentie perseueraret: & ita illo statu durante, posset homines ex iniquo concubitu geniti prodire, postquam parentes eorum innocentiam amitterent. Responderi potest, nihilominus intra statum innocentie æqualem numerum virorum, & feminarum fuisse mansurum: quia non posset persona vnus sexus fornicando cadere, quin haberet socium criminis alterius sexus: ideoque eadem æqualitas in innocentibus permaneret. Sed hoc non satisfacit, quia si semel ponamus potuisse homines fornicando innocentiam amittere, consequenter sequitur potuisse plures ex vno sexu cadere, quam ex alio: quia poterat vna femina cum multis viris fornicari: & è conuerso vnus vir cum multis feminis: quo posito non manerent æquales numeri virorum, & mulierum in statu innocentie permanentium. Præterquam quod etiam alijs modis præternaturalibus posset viri cadere, & non feminae: & è conuerso, sicut nunc fit. Quia posita in illo statu potest peccandi, non est maior ratio de vno genere peccati, quam de alio, semel autem admissa inæqualitate progressu temporum, & per varias generationes posset inæqualitas augeri, & variari.

Et augetur difficultas, quia tunc geniti expectatoribus innocentes nascerentur, & tamen non necessariò nascerentur in vtroque sexu cum æqualitate, quia homines iam lapsi non habent illam rectitudinem, & efficaciam in intentione, & modo generandi, quæ ratione originalis iustitiæ in ceteris inueniretur. Propter hæc difficilis mihi est illa communis assertio, quod Adamo non peccante, æqualis futurus esset virorum, & feminarum numerus. Vnde existero rem futuram fuisse merè contingentem: ac subinde nobis esse omnino incertam. Vel certè ad summum procedere posset supponendo non solum Adam, sed etiam ceteros homines innocentiam seruaturus fuisse: sic enim minor esset incertitudo, semper tamen relinqueretur aliqua ex alio capite, quod fortasse aliqui viri vel feminae virginitatem seruarent.

C A P V T I V.

Quanta, & qualis hominum multiplicatio in statu innocentie fieret.

In hoc quaesito multa includuntur, vnum est an fuissent iidem, qui in hoc statu producti sunt, & vsque ad diem iudicii generabuntur. Aliud est, e-
sto non essent iidem, an essent in æquali numero, vel maiori, aut minori. Et huic annexum est aliud, scilicet. an soli prædestinati, vel etiam reprobi tunc nascerentur. Primo ergo dixerunt aliqui eosdem homines tunc fuisse multiplicandos, qui nunc sunt, fuerunt, & erunt, ac proinde fuisse futuros in multitudine æquali. Fundantur in certitudine prædestinationis, quæ videtur esse æqualis in reprobatione. Quod quidem fundamentum non est firmum (vt dicam.) Tamen habet peculiarem difficultatem in reprobis, quia videtur incredibile Adamo non peccante tot homines fuisse damnandos, quot nunc damnantur. Et ideo addiderunt aliqui, eos quidem qui nunc sunt reprobi, tunc fuisse futuros prædestinatos, & saluandos. Et ita numerum hominum futurum fuisse æqualem, imò eundem: non tamen numerum prædestinatorum, & reproborum. Ita refert Basilus 2. dist. 20. q. 2. alij verò: & probabile iudicat. Supponunt tamen rem incertam sine vilo fundamento: scilicet. Deum ante præuisum peccatum elegisse homines, qui nunc saluantur, quos primo prædestinatos vocant.

eane: post prauisum autem peccatum Adæ nunc reprobasse reliquos: prædestinatum autem illos fuisse, si præuolisset Adamum non fuisse peccatum. Vnde autem hoc sciant, vel quomodo id suadeant ignoramus, nec Bassolis aliquid fundamentum refert, & statim generaliter impugnat.

Addit ergo Scotus in secundo distinctione vigesima, quæstione secunda, omnes, & solos homines, qui nunc saluantur, fuisse generandos durante innocentia Adami, eos vero, qui nunc damnantur, non fuisse futuros: & ita minorem fuisse futurum numerum hominum in statu innocentia, quamuis non omnino distinctum in personis ab hominibus, qui post peccatum Adæ fuerunt. Hæc dux posteriores partes euidenter ex prioribus sequuntur. Illas ergo probat in primis autoritate Gregorij in nono capite numero nono tractanda. Et deinde primam partem de prædestinatis suadet ex eo, quod isti qui nunc sunt prædestinati ante prauisum originale peccatum fuerunt electi: ergo maneret firma electio, etiam si peccatum Adæ non fuisset futurum. Alteram vero partem probat ex eo quod in statu innocentia nulli essent reprobi: sed omnes prædestinari. Vnde non obstat contra Scotum, quod ibi Maior obijcit, quia non est minus certa reprobatio, quam prædeterminatio, seu electio, ac proinde si nunc electi nascerentur propter immutabilitatem electionis, etiam reprobi futuri essent propter certitudinem reprobationis. Responderet enim Scotus reprobationem esse æquæ certam quoad præscientiam, non verò quoad præfinitionem, ut etiam Diuus Thomas dixit 1. part. quæst. 23. artic. 7. id est, numerum prædestinatorum esse certum ex decreto absoluto voluntatis antecedente præscientiam futurorum: numerum autem reprobatorum solum esse certum ex præscientia, & ideo licet res aliter essent future secundum hanc præscientiam, decretum electionis prædestinatorum firmum manifestet, non sic autem reprobatorum numerus: quia non præfinito peccato, nec reprobi præficerentur.

Sed nihilominus Scoti discursus quoad utramque partem parui momenti est, ut Mai. Molin. Valent. & alij notarunt. De priori manifestum id est, iuxta opinionem eorum, qui negant electionem prædestinatorum fuisse ante absolutam præscientiam peccati originalis. Sed quia oppositum docui lib. primo de Prædestinat. capite duodecimo, addo quod licet Deus elegerit prædestinatos ante præscientiam absolutam peccati futuri Adæ in seipso, & ut iam sibi præsentis: nihilominus non habuit eandem electionem ante præscientiam conditionatam peccati Adæ, quia, videlicet, præuoluit, quod si crearet Adamum cum tali præcepto, & circumstantijs, esset peccaturus, & suam posteritatem, quantum in ipso erat, damnaturus, & stante hac sola præscientia, elegit, quos voluit. At verò data illa hypothesi, quod Adam non esset peccaturus, Deus etiam illam præscientiam conditionatam non habuisset, quia tunc obiectum non fuisset verum. Vnde potuisset etiam Deus pro sua libertate non habere illud decretum, quo tales homines elegit, ac proinde possent iidem homines non esse prædestinati. Ergo ex electione, quam nunc Deus habuit, non possumus colligere tales homines fuisse futuros, vel saltem consecuturos, etiam si Adam non peccasset. Quia licet electio diuina in sensu composito, id est, postquam suppositio est facta, infallibiliter impleatur: nihilominus absolute talis electio potuit non fieri. Et ideo licet nunc supponatur facta post talem præscientiam conditionatam: nihilominus posita hypothesi, quod talis præscientia non esset, sed contraria: non erat necessarium eandem electionem fieri.

Atque ita res manet incerta, nec ex sola electione diuina potest certo inferri quod iidem homines, qui nunc sunt prædestinati, futuri essent prædestinati, imò nec quod futuri essent, si Adam peccaturus non fuisset.

Alterà verò pars de reprobis ostenditur, quia supponit quod si Adam non peccaret, eius posteri vel peccare non possent, vel infallibiliter nunquam peccarent, vel saltem non perseverarent finaliter in peccato. Primum autem ex his falsum est: secundum est gratis dictum: tertium verò etiam dicitur sine fundamento, & non consequenter. Quia si cum effectu aliquando peccare possent: cur non etiam in peccato perseverare? Quæ omnia in cap. 9. latius tractanda sunt. Et præterea quanuis daremus Scoto, nullos homines fuisse damnandos, si cõmunis lapsus humanæ naturæ non interuenisset: nihilominus non sequitur nullos homines fuisse tunc futuros, ex his, qui nunc reprobi sunt. Nam esse potuissent, licet non essent damnandi, sed saluandi. Quia iuxta Scoti sententiam, non obstante reprobatione, prout nunc facta est, tunc non essent reprobi, quia non essent futuri: ergo etiam possent non esse reprobi, quanuis ad existendum ordinarentur: sicut prior opinio dicebat. Quæ perfectio in hoc nihil dicit impossibile, sed incertum.

Alij ergo non rationem prædestinationis, sed ipsam rerum executionem cõsiderantes dixerunt Adam non peccante non fuisse eosdem homines ab illo generandos, qui nunc sunt, sed alios numero distinctos. Incertum autem esse, an fuissent plures, vel pauciores, & an aliqui eorum fuissent damnandi. Hæc videtur esse sententia Diui Thomæ dicto quodl. 5. art. 8. & in eam inclinant Maior, & Capreol. in 2. d. 20. & moderni nonnulli, præsertim Valætia supra. Et quoad duas posteriores partes de incertitudine numeri, & prædestinationis omnium, nihil videtur clara. Quia quoad numerum nō habemus vllum principium ad iudicium ferendum de quantitate determinata vtriusque extremi: quomodo ergo de æqualitate, vel excessu alterius partis iudicare poterimus? Item nec de tempore, quo singuli homines in statu viatorum in innocentia, seu Paradiso terrestri manerent, nec de tempore pro quo generationes hominum durarent, notitiam, vel coniecturam habemus: ergo nec de tota illa comparatione illam assequi possumus. Incertitudo autem alterius partis, scilicet an in illo statu aliqui essent damnandi, necne, ex dictis contra Scotum constat, & ex infra dicendis de potestate peccandi in illo statu magis patebit.

Prima verò pars duobus modis accipi potest, scilicet, indefinitè, & vniuersaliter. Priori modo sensus eius est, non omnes homines, quia in hoc statu naturæ lapsæ generantur, in statu naturæ integræ, si perseverasset, fuisse futuros: Et in hoc sensu videntur maximè loqui Diuus Thomas: putatque se id demonstrare, quia in statu innocentia non fuisset futura vxorum pluralitas, sicut nunc est: ergo nec omnes homines, qui nunc ab eodem patre ex diuersis foeminis generantur, essent tunc futuri. Probatur consequentia, quia tunc idem homo non generaret filios nisi ex vna foemina: ergo qui nunc generantur ex alia tunc non nascerentur, quia non possunt nisi ex eadem matre procreari. Nam cum filius (ait Diuus Thomas) à patre tanquam à primo efficiente, & à matre, ut à materiā ministrante generetur, impossibile est eundem filium nasci, siue pater, siue mater distincta persona sit, quia idem numero effectus nō potest naturaliter nisi ab eodem numero agente, & ab eadem materiā produci. Cõfirmat hanc rationē, quia multi nunc generantur ex adul-

4.

5.

4. Sententia tripartita.

Ostenditur quoad duas posteriores partes.

6.

Prima pars duplex sensus in quorum primo suadetur à D. Tho.

Eua. so.

Præcluditur.

terio, vel fornicatione, sed in statu innocentie non essent filij nati ex huiusmodi vagis, & illicitis copulis: ergo illi, qui nunc sic generantur, in statu innocentie non fuissent. Dices fieri potuisse, ut tales homines ex eisdem personis nascerentur, præcedente inter illas legitimo matrimonio, quod nunc non præcedit: quod nihil refert, ut proles eadem, vel distincta persona sit. Sed hoc dici non potest vniuersaliter, quia contingit eandem feminam habere quosdam filios ex legitimo coniuge, & alios ex alijs viris: ergo non potuisset in statu innocentie ex omnibus illis viris concipere, quia non erat omnibus coniugio copulanda: ergo aliqui ex illis filijs non fuissent ab illa nati in statu innocentie, & consequenter simpliciter non fuissent, iuxta principium positum, quod ex matre distincta semper filius distinctus nascitur. Et hinc etiam ostendi potest, aliquos homines fuisse futuros in statu innocentie, qui nunc non nascuntur. Nam qui nunc sunt steriles, si fuissent in statu innocentie, non fuissent steriles: ergo generarent aliquos homines, qui nunc non generantur: & similiter qui nunc prematurè moriuntur, vel occiduntur, ut Abel qui filios non habuit, si in statu innocentie fuisset, filios generasset: ergo illi essent distincti homines ab omnibus, qui ex Adamo post lapsum oriuntur.

Hinc verò extendi potest hæc sententia ad posteriorem sensum vniuersalem, nimirum, si Adam, & Eua non peccassent, omnes filios, & nepotes eorum fuisse futuros numero distinctos ab eis, qui nunc nati sunt, vel nascuntur. Probat, quia ut filij sint iidem numero, seu in indiuiduo, non satis est, quod ab eisdem parentibus generentur, ut est per se notum: quia nunc ex eisdem parentibus distincti homines nascuntur: sicut etiam ex Adamo, & Eua, proximè nati sunt. Ergo tunc variantur foetus ex diuersis circumstantijs conceptionis: maximè verò ex tali diuersitate temporis, & loci, quæ habeat coniunctam diuersam influentiam celestem, & distinctam medijs ambientis, & aliorum elementorum cooperationem. Itemque ex varietate paternæ seminis, quod est veluti proximum efficiens, & materni sanguinis, qui est materia potissima, ex qua proles concipitur. Nam ex materia, seu subiecto his, vel illis circumstantijs applicato censetur agentia creata determinari ad hoc indiuiduum potius, quam ad illud producendum. Sed Adam, & Eua si non peccassent in productione, & conceptione filiorum cum his omnibus circumstantijs longè diuersis coniungerentur: ergo generarent filios numero distinctos ab his, quos nunc post lapsum procreauerunt: ergo tota eorum posteritas esset numero distincta à posteritate Cain, & aliorum filiorum Adæ. Maior ex Philosophia supponitur. Minor verò facile declaratur, quia licet ex circumstantia temporis extrinseci, seu celestis incertum sit, an eodem tempore, vel tardius, aut citius copularentur, si non peccassent, quam nunc fuerunt post peccatum coniuncti: nihilominus in cæteris omnibus fuisset magna diuersitas. Quia in primis distinctissimis cibis vti fuissent intra Paradisum, quam extra, & ita ex distincta illorum ciborum materia semen, & sanguinem distinctum efficiere: & longè etiam melius dispositum propter meliorem cibi qualitatem, & propter maiorem in comedendo moderationem, ac temperantiam, ac meliorem loci, ac medijs dispositionem: simulque concurreret distincta, & melior influentia celestis propter situm Paradisi terrestri commoditatem: ergo ex his omnibus circumstantijs determinaretur virtus generatiua ad effectum numero distinctum producendum. Et præsertim ex proxima materie diuersitate, quia illa intrinsecè manet in prole, & illam

componit: vnde impossibile est prolem esse eandem numero, si materia ex qua componitur est distincta. Et hinc probata relinquitur prima consequentia principalis argumenti. Secunda verò fundatur in altero principio D. Thom. quod si aliquis ex parētibus est persona distincta, & filium distinctum generare necesse sit. Nam filij Adæ essent parentes totius posteritatis futuræ: ergo si in statu innocentie filij Adæ fuissent distincti ab his, quos post lapsum habuit, etiam tota eorum posteritas distincta fuisset.

Hæc sententia utroque modo explicata solum nititur in principio philosophico de dependentia effectus singularis, & indiuidui ab indiuiduo, & particulari causa efficiente, & materiali, cum alijs circumstantijs, & cooperantibus causis. Hoc autem principium præterquam quod non est certum, solum habet locum in effectibus, qui per se, & immediatè sunt ab agentibus creatis. Vnde non videtur conuenienter extendi ad homines, saltem quoad animarum productionem: quoniam anima non fit à parentibus, sed à solo Deo creatur. Hinc ergo altera opinio limitans præcedentem. Alitè respondet enim Adamo non peccante, homines, qui ab eo descenderent, non fuisse futuros eisdem numero, qui nunc, quātum ad corpora: esse tamen potuisse eosdem quoad animas, & probabile esse tales fuisse futuros. Hanc opinionem docuit Adam, eumque est secutus Gregorius, ut refert Capreolus. dist. 20. art. 3. ad ult. apud illos verò eam non legitur ipse asserere Capreolus illos non sequitur. Docuit nihilominus illam opinionem Molina dicto tractatu de opere sex dierum, disp. ult. quam per varias conclusiones aliter declarat, & probat. Mihi etiam videtur hæc sententia satis probabilis. Et tunc prima quidem eius pars, quæ ad corpora pertinet, à D. Thoma maximè intenditur, & rationibus factis in tota præcedenti sententia probabiliter persuadetur: estque principium illud philosophicum ad materiales effectus applicatum satis probabile, ut in disp. 5. Metaphysicæ tractatum est: nec plura de illa parte in præsentem dicere oportet, quia simpliciter loquendo, & præsertim theologicè vnitas numerica, seu identitas, aut diuersitas in homine secundum animam potissimum consideratur, ut ibidem dixi.

Altera ergo pars de identitate hominum quoad animas de possibili sumpta, intelligenda est de potestate naturali, quæ sine speciali miraculo in actum reduci potest. Et in hoc sensu dicimus potuisse connaturaliter fieri, ut Adamo non peccante iidem numero homines quoad animas ab illo propagarentur, qui post peccatum generantur. Probat, quia anima rationalis singularis, & indiuidua, sicut non pendet in esse à corpore, ita ex se non limitatur ad informandam hanc materiam primam, vel ad hæc numero accidentia, illam disponentia: ut probauimus in disp. 5. Metaph. sect. 6. n. 6. & sequent. Quapropter in instanti, in quo quilibet homo generatur, non ab vna tantum anima creabili informari posset, sed ab innumeris, & infinitis possibilibus à Deo. Vnde quod talis anima potius quam alia in tali corpore creetur, eique vnatur, non habet sufficientem causam ex parte corporis, & consequenter nec ex agente, & alijs materialibus circumstantijs, sed à libera Dei voluntate determinatur. Et inde consequenter fit, ut eadem anima, quæ nunc tali corpori infunditur, posset sine miraculo creari in alio corpore ex alia materia, alijsque accidentibus organizato, sicut è conuerso in hoc corpore posset alia anima infundi. Est enim eadem ratio, quia utrobique talis determinatio pendet ex libera DEI voluntate, & hic est connaturalis modus productionis talis formæ propter capacitatem, quam habet ad informandum

SVARE 2
de Angelis,
in 6. d. 8. rum,
anima.

D. V. 3

dum corpus cum in dependentia in suo esse ab illo. Ex quibus tandem concluditur, quod si contigisset Adam in Paradiso, & innocentia conservata, primogenitum suum generare, quauis fortasse corpus illius prolis quoad materiam, & dispositiones non esset idem numero cum corpore Caini: nihilominus posset Deus eandem animam illi infundere, sine villo miraculo, vel præternaturali providentia, quia determinatio illius, vel alterius animæ ex sola Dei libertate ex natura talis rei pendet. Quod autem in primogenito declaratum est eandem in cæteris filiis, & filiis filiorum rationem habet.

Denique vltima pars huius sententiæ, nimirum supposita hac naturali lege, ac potestate, verisimile esse Deum easdem animas humanas creaturum fuisse in corporibus innocentium filiorum, quas nunc in peccatoribus creat, suaderi potest. Primo cum creatio talium animarum in indiuiduo de se non pendeat ab istis numero corporibus, id est, ab hac numerica parte materie, vel his numero accidentibus, verisimile est, Deum ante absolutam præscientiam decreuisse absoluto decreto, has particulares animas creare, quauis de modo, & qualitate corporum ante dictam præscientiam, absolutum decretum non habuerit: ergo illud prius decretum semper fuisse impletum, quauis Adam non peccaret. Secundo, quia Adam iustitiam originalem sub ea conditione accepit, vt pro tota posteritate illam obediendo conferuaret, vel transgrediendo amitteret: ergo æquitati, & rationi valde consentaneum est, vt vtraque conditionis pars ad easdem personas filiorum pertinuerit, ac subinde, vt idem numero filij qui nunc in peccato originali nascuntur, nascituri essent in originali iustitia, si parentes non peccarent: ergo essent iidem filij Adæ in vtroque statu, vt qui sentiunt damnum, ex parte Dei ordinati essent antecederet ad recipiendum commodum.

Responderi potest, Deum solum respexisse ad specificam naturam: seu ad posteritatem abstractendo ab his, vel illis personis, & ideo nec esse iniustum, nec absurdum, quod damnum, vel commodum in personas distinctas redundaret: nam id est quasi per accidens, & ad iustitiæ æquitatem non pertinet. Sed licet forte hoc possit in rigore iustitiæ sustineri: nihilominus negari non potest, quin maior æquitas, & perfectior providentia reliceat, si respectu earundem personarum talis conditio quoad vtramque partem foret implenda: eo vel maxime, quod diuina præscientia, & prædestinatio non est cõfusa, sed clara, & distincta. Ideoque quando decreuit Adamo, & in ipso toti eius posteritati iustitiam sub tali pacto conferre, non confusè tantum posteritatem concepisse putandum est, sed distinctè in talibus personis: ergo eandem personam, quæ nunc illa priuantur, eandem obtinuisent, si primus parens non peccasset, ac proinde iidem essent homines, qui ab ipso propagarentur.

Sed instabis, quia hæc ratio vel efficax non est, vel nimium probat, concludit enim fuisse futuros eosdem numero homines non solum quoad animas, sed etiam quoad corpora, quia iustitia originalis etiam corpora moderabatur, & perficiebat: & è contrario peccatum originale etiam in corporibus suos penales effectus habet. Ac denique pactum Dei posteros Adæ, vt corpore, & animo constantes respiciebat. Item cõcluderet illa ratio omnes omnino homines, qui nunc fuerunt, sunt, & erunt, futuros fuisse etiam si Adam non peccasset, quia ratio æquæ de omnibus procedit. Ac denique probaret ratio omnes, qui nunc damnantur, tunc etiam fuisse damnandos, quia discursus factus æquè ad omnes, & quoad hunc effectum applicari potest. Nos autem hæc omnia

non admittimus, nec admittenda videntur.

Respondemus in primis non esse difficile hæc omnia defendere, quia Deus sine dubio potuit illa omnia præordinare, potuissetque res ita disponere, vt infallibiliter ita fierent. Nunc autem credimus non ita factum esse, quantum ex coniecturis colligere possumus. Et ideo ad primum negatur sequela, quia iustitia originalis, & gratia, ac beatitudo, ad quam illæ ordinabantur, ad animam principaliter pertinent, & consequenter in illa est originalis culpa quoad essentiam, & (vt ita dicam) formalitatem suam, corpus autem secundario tantum, & materialiter ad hæc omnia se habet, & ideo non ita fuit identitas in corporibus, sicut in animabus necessaria. Accedit præterea, quod anima à solo Deo fit, & ex sola eius voluntate eligitur, seu determinatur, vt in tali, vel tali corpore creetur: ipsum autem corpus fit ex præiacente materia, & cum dependentia à materialibus causis, & ideo Deus non ita ex se determinat condiciones corporum: sed cursu naturalium corporum illas reliquit.

Ad secundum etiam negatur sequela: nam rationes factæ non persuadent, imò nec suadent omnes homines, qui nunc propagantur, ab Adamo fuisse etiam futuros, etiam si Adam non peccasset. *Quem enim cognouit Iosue Dominum, aut qui consiliarius eius fuit:* Rom. 11. Solam enim coniectamus illos homines, qui in statu innocentie generandi essent, constare debuisse ex animabus, quæ nunc etiam aliquando creantur. An verò numerus hominum in vtroque statu futurus esset æqualis, incertum esse putamus. Vnde ex dicto principio solum colligi potest, quod si numerus hominum in vtroque statu esset idem formaliter, seu æqualis, etiam idem esset materialis, seu in eisdem indiuiduis, saltem quoad animas: non quia hoc sit absolute necessarium, aut certum: sed quia cõuenientius apparet. Si autem essent numero inæquales, & in statu innocentie futuri essent homines numero pauciores, omnes illi etiam erunt nunc in lapsa natura: quia sic participaturi erant innocentie commodum, quod nunc per peccatum misserunt. Si autem è contrario maior futura fuisset tunc hominum multitudo, in illa omnes homines, qui nunc producantur, continerentur, & præter hos in multis alijs Dei liberalitas ostenderetur. Nihil ergo incommodi in aliquo istorum modorum inuenitur, & in singulis aliqua congruitas cogitari potest, & ideo incertum nobis est, quem potissimum illorum Deus ordinasset.

In tertia replica petitur, quid dicendum sit, si inter numerum electorum & reproborum similis comparatio fiat, in quo licet res incerta sit, in primis verisimilius credimus, non fuisse futurum minorem numerum electorum, & prædestinatorum, quam nunc sit. In quo cum Scoto conuenimus non solum propter illam rationem, quod nunc electio-nem prædestinatorum ante præscientiam absolutam peccati Adæ factam esse credimus: sed etiam, quia nulla ratio, vel coniectura probabilis afferri potest, propter quam credibile fiat pauciores homines fuisse Deum electurum, si sub conditione præsciret Adamum in tali rerum ordine, & occasione constitutum, non fuisse peccaturum. Et hinc etiam credibile fit: eosdem homines saltem quoad animas, qui nunc sunt electi, fuisse etiam saluandos, & eligendos, etiam si Adam non peccasset. Non solum, quia nunc electio antecessit præscientiam peccati Adæ: nam hæc ratio sola non persuadet, quia saltem præsciret scientia conditionata futuri peccati, qua non existente potuisset Deus aliter electionem facere, vt supra dixi. Et ideo addendum putamus nullam afferri rationem ob quam credamus, Deum alios, quam hos ipsos fuisse electurum.

13

Ad i. in stat.

11870

14

Ad sec. ad.

dam.

15

Ad tertiam.

Quousque

Places Sic.

1600.

cturum, si sub conditione saltem præciseret Adamum in illa occasione, si in ea constitueretur, non fuisset peccatum. An verò præter hos Deus plures elegeret, si hoc etiam modo præciseret Adam non fuisset peccatum, omnino est nobis occultum. An autem durante dicto statu aliqui essent damnandi, & præcisi, infra dicemus: nam pendet ex alia questione cap. 9. tractanda, an homines in eo statu possent peccare: supponendo autem aliquos fuisse damnandos, numerus eorum ignotus nobis est, & ideo omnis comparatio, vel ad numerum electorum, vel ad numerum eorum, qui nunc damnantur, incerta est: & propterea nihil amplius de illa dicere necesse est.

CAPVT V.

Virum in statu innocentie homines generarentur perfecti quoad corpora, vel quomodo consummatam illorum perfectionem consequerentur.

Humani
corporis per-
fectio duplex.

De priori
perfectione
certa resolu-
tio.

Idem resolu-
it August.

Prima asser-
tio prædicta
perfectio non
fuit æqua-
lis intra æ-
dem speciem.
Probat ex
D. Th.

Diximus de propagatione generis humani quo modo, & quanta futura esset in statu innocentie, si duraret: nunc explicandum superest, qualis esset futura quoad proles perfectionem, quam ex parte corporis prius considerabimus: postea verò ex parte animæ. Duplex autem perfectio in humano corpore consideratur. Vna dici potest simpliciter, & absolute necessaria ad veritatem, & integritatem corporis humani ex vi talis specificæ naturæ, numerum sensuum externorum, & internorum, & potentiæ omnium, ac facultatum naturalium, quæ ad indiuidui, & speciei conseruationem necessaria sunt: alia est perfectio necessaria ad statum integrum, & consummatum corporis humani. De priori nulla est in præsentia dubitatio: nam certum est in statu innocentie fuisse prolem generandam cum corpore omnibus suis partibus, ac membris constante iuxta exigentiam sexus, in quo vnusquisque generaretur. Itemque cum omnibus facultatibus, ac sensibus internis, & externis, & cum debita membrorum proportionem, dispositionem, colorem, figuram, ac pulchritudinem corporali, quæ inde confurgit. Ita docet D. Th. 1. p. q. 96. art. 3. & quæst. 99. art. 1. ad 1. & alij Theologi statim citandi.

Et ad minimum hoc docuit August. lib. 1. de Peccat. merit. & remis. cap. 37. & 38. vbi ait, nullam poenalem imperfectionem fuisse futuram in hominibus, qui in statu innocentie generarentur. Carètia enim illius integritatis esset imperfectio, seu defectus poenalis, qualis est agritudo, cæcitas, & membrorum corpori connaturalium diminutio, huiusmodi enim defectus cum naturales non sint, poenales sunt: non ergo essent in genere humano peccato non interueniente. Et inde facile cetera, quæ diximus, consequuntur. Quia non minus pertinet ad naturalem perfectionem corporis humani debitus ordo, proportio, & figura membrorum, quam eorum integritas sine diminutione. Et similiter ad corporis sanitatem necessaria est bona dispositio, & proportio humorum. Et inde nascitur conueniens color, & consequenter pulchritudo, quæ inde resultat. Ergo ista omnia essent in hominibus durante innocentia, à principio natiuitatis eorum.

Potest autem circa hoc interrogari, an hæc omnia essent æqualia in hominibus illius status. Responderi autem negatiuè D. Thomas in d. art. 3. q. 96. Quia non omnes causæ concurrentes ad productionem hominum essent eadem, neque æqualis virtutis in generationibus singulorum. Nam in efficientibus causis esset varietas ex parte

influentiæ celorum, & elementorum circumstantiarum, & ex parte causarum materialium, diuersitas ciborum, & humorum ipsorum parentum interueniret. Confirmatur, ac declaratur, quia hæc inæqualitas raro est poenalis defectus: tum quia potest esse inter duo indiuidua, etiam si in neutro illorum sit aliquis defectus contra specificam, vel indiuidualem perfectionem vnique debitam: tum etiam, quia talis varietas, & inæqualitas naturaliter sequitur ex compositione corporis organici. Quia conueniens eius dispositio, & proportio non consistit in indiuisibili, sed habet latitudinem. Et inde est, vt naturaliter non omnes homines sint eiusdem figuræ, nec eiusdem stature. Idem ergo in statu innocentie inueniretur. Tandem declaratur, quia primi parentes non generarent filios sibi omnino similes in complexione, quia hæc ex parte materiæ & aliarum causarum variatur. Item quia ipsi parentes, vir, scilicet, & vxor non essent in complexione omnino similes. Et vt quæ quantum in se est, prolem sibi similem efficere conaretur, vnde filius esset similior illi parenti, qui efficaciorẽ haberet virtutem in tali occasione, & tempore: vel qui magis à circumstante medio, & à materia, & alijs causis iuuaretur: ac proinde proles neutri esset omnino similis propter alterius resistentiam: ergo paulatim per varias generationes, dispositiones, & complexiones filiorum variari, & diminui possent. Et consequenter in alijs perfectionibus corporum posset esse inæqualitas: nimirum in statura, in colore, in pulchritudine, in efficacia sensuum, & aliarum facultatum naturalium. Tota autem illa varietas esset intra latitudinem perfectionis naturalis ad conuenientem habitudinem humani corporis sufficientem.

Atque hinc dicimus secundò aliquam varietatem, & perfectionis inæqualitatem multo magis separari à in eadem persona pro diuersis temporibus, seu ætatibus in illo statu inueniri potuisse, ac debuisse, quamuis in singulis ætatibus, ac temporibus omnes homines integram perfectionem vnique in tali tempore, vel ætate accommodatam haberent. Probat prior pars, quia illa varietas est naturalis homini naturali modo genito, nutrito, & educato: sed homines tunc naturali modo generarentur, vt supra ostensum est, & naturali etiam modo nutrentur. Nam indigerent cibo, & potu: ergo etiam haberent illam varietatem dispositionum, ac ætatum: quia hæc ex natura rei consequitur ad naturalem generationem, & nutritionem. Vnde carere illa, vel esset monstruosum contra rationem, & decenciam illius status, vel esset miraculosum, aut supernaturale: quod, & superfluum esset, & gratis assereretur, cum reuelatum non sit, vel scriptum, aut traditum. Altera verò pars de perfectione accommodata singulis temporibus, & ætatibus, quasi per se nota est ex prioris assertionem, & ex conditione illius status, in quo omnia pertinentia ad perfectionem hominis naturalem futura erant integra, & ordinatissima. Nam cum hæc perfectio naturalis non sit vna, & eadem pro toto tempore vitæ, nec conueniat specificæ naturæ secundum se, sed vt in tali, vel tali indiuiduo existenti, necesse est, vt saltè ea perfectio, quæ singulis temporibus esset accommodata, in illo statu non deesset.

Ex quo inferimus primò cum D. Thoma dicta 1. Cor. quæst. 99. art. 1. homines in statu innocentie non fuisse generandos cum integra statura, & quantitate corporis, ac membrorum eius, quæ nunc per continuam nutritionem vsque ad statum augmenti acquirunt, sed in ea paruitate corporis, & membrorum, quæ infantie eiusque initio accommodata est. Et quia in ea potest esse magis, & minus in vnoquoque indiuiduo esset in quantitate, singulo-